

Kabinetstandpunt MZ

KGCA wil u graag op de hoogte houden van de voornemens van het kabinet om enkele wijzigingen in de Wet op de ondernemingsraden (WOR) door te voeren. Grote wijzigingen zijn er niet. Het kabinet, net als de betrokken partijen - OR'en, vakbonden, werkgevers en wetenschappers - vinden dat de OR vrij goed functioneert. Het kabinet wil een aantal randvoorwaarden verbeteren en denkt daarbij aan het contact met de achterban en vereenvoudigen van de verkiezingsprocedure.

Hieronder volgt een overzicht van de kabinetstandpunten en voornemens.

Men is vrij optimistisch over het functioneren van de OR in Nederland. De OR functioneert redelijk goed met een kleine daling van de instellingsgraad van 76 procent naar 70 procent. Het kabinet is er van overtuigd dat medezeggenschap een toegevoegde waarde heeft op het niveau van het individu, het bedrijf en de economie. Mensen die deelnemen aan de medezeggenschap zijn volwassen, betrokken en hebben verantwoordelijkheidszin.

Het kabinet benadrukt dat:

'(...) de inventarisatie, de discussie met en in het veld en de verschillende onderzoeken hebben uitgewezen dat de medezeggenschap - in de dagelijkse praktijk - in een organisatie zelf wordt vormgegeven. De WOR biedt contouren en vormt een vangnet, maar de invulling van de medezeggenschap in de praktijk is sterk afhankelijk van de manier waarop de werknemers en hun OR samen met de bestuurder hieraan vorm geven. Organisaties van werknemers en werkgevers, scholingsinstituten, OR-platforms, etc. kunnen hierbij ondersteuning bieden. De invloed van de wetgever is, met andere woorden, beperkt.'

I. Verkiezingen

Het kabinet wil eisen stellen aan de kandidatenlijsten en het aantal benodigde handtekeningen verkleinen. De WOR verplicht tot het opstellen van een lijst waarbij de lijst voor vakbondsleden eerst wordt opgesteld en daarna pas de vrije lijsten. Om het eenvoudiger te maken kunnen beide lijsten op hetzelfde moment worden opgesteld. Het aantal benodigde handtekeningen voor de 'ongeorganiseerde' lijsten wordt minder (is nu 30)

2. Achterban

Het kabinet wil een algemene bepaling opnemen in de WOR die de OR verplicht om in gesprek te gaan met de achterban. Dit om de relatie tussen OR en achterban te ondersteunen. Hoe de OR dit doet, is aan hem. Het kabinet stelt zich wel voor dat aspecten zoals hoe de achterban invloed kan uitoefenen op de agenda van de OR en wanneer en hoe de OR de achterban raadpleegt, belangrijk zijn om vast te leggen. De SER zou een bijdrage kunnen leveren door voorbeeldreglementen voor de OR te ontwikkelen, met diverse alternatieven voor een concrete invulling van het contact tussen OR en achterban.

3. Commissies

In de huidige bepalingen moet een commissie altijd een OR-lid tellen. Er zijn diverse redenen om een commissie in te stellen. Zoals bijvoorbeeld verlichten van de werkdruk (taakverdeling), betrekken van specifieke deskundigheid die in de organisatie voor handen is, achterban betrekken bij medezeggenschap en ze er enthousiast voor maken. De bepaling dat er minimaal 1 OR lid zitting dient te hebben, kan zwaar doorwegen. Voor een kleine OR of een OR met vacatures kan het immers moeilijk zijn om in de commissies een OR lid zitting te laten nemen.

Oplossing hiervoor zou zijn dat de OR niet langer wettelijk verplicht is om een OR- lid in de commissie van de OR te laten plaatsen. Het kabinet zal kijken of artikel 15 van de WOR verruimd kan worden zodat bij de vorm en samenstelling van de commissies voor de OR meer mogelijk wordt. Het kabinet heeft daarbij oog voor mogelijk ongewenste effecten wat betreft faciliteiten en ontslagbescherming

4. Ad hoc afzien van bevoegdheden van de OR

Het kabinet wil gaan kijken of kan worden vastgelegd dat een OR die ad hoc afziet van uitoefening van zijn advies-of instemmingsrecht over een specifiek voorgenomen besluit, later niet alsnog zijn recht kan opeisen bij de ondernemingskamer. Afzien van het advies- of instemmingsrecht is in de ogen van het kabinet een ingrijpend besluit van de OR. Het kabinet gaat bezien of er waarborgen voor een dergelijke beslissing moeten worden opgenomen in de WOR. En er moet aandacht zijn voor juridische implicaties. (onzuivere wilsvorming).

5. Ondernemingsovereenkomst

OR en bestuurder kunnen een ondernemingsovereenkomst afsluiten (artikel 32, lid 2 WOR). Hierin kunnen afspraken opgenomen worden over de uitvoering van medezeggenschap (zoals inrichting van de medezeggenschap tijdens een fusieproces), extra bevoegdheden of afspraken over de invulling van bepaalde begrippen (zoals het woord 'belangrijk'). In de huidige WOR is volgens de SER onvoldoende duidelijkheid omtrent de rechtsgeldigheid van een dergelijke overeenkomst. De SER pleit er dan ook voor om een bepaling op te nemen die de rechtsgeldigheid van een dergelijke overeenkomst over toepassing van advies- en instemmingsrecht, buiten twijfel stelt.

De mogelijkheid tot afsluiten van een ondernemingsovereenkomst dateert uit 1998 en heeft, zo blijkt uit onderzoek, niet het succes waarop men toen hoopte. Het kabinet denkt dat dit te maken heeft met onbekendheid met dit artikel of dat de noodzaak zich nog niet heeft aangediend om van de mogelijkheid gebruik te maken. De suggestie om te komen tot modelovereenkomsten ziet het kabinet als waardevol.

Er is nog een knelpunt met betrekking tot de duur en de opzegtermijn van de overeenkomst. De SER pleit ervoor om als er geen andere afspraak gemaakt is, in de WOR op te nemen dat de ondernemingsovereenkomst in ieder geval met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden kan worden opgezegd. Hier heeft de SER voor gepleit om de rechtszekerheid voor beide partijen te vergroten. Het kabinet neemt dit voorstel over.

6. Geschillenregeling

Er zijn momenteel 23 bedrijfscommissies voor de marktsector. Door de SER wordt dit teruggebracht tot twee bedrijfscommissies met als streven de taken doelmatiger, efficiënter en goedkoper te maken en de expertise en kwaliteit te verhogen. De bedrijfscommissie voor de overheid blijft bestaan. Besluiten van de SER over ressort, samenstelling en werkwijze van nieuwe bedrijfscommissies worden daarin inachtgenomen.

Er zijn nog twee verdere wijzigingen in de WOR: 1) de verplichte bemiddeling door bedrijfscommissies wordt geschrapt, en 2) de registratie van het voorlopige OR-reglement, het OR-reglement, en het OR-jaarverslag bij de bedrijfscommissies worden geschrapt.

7. Flexibele bevoegdheidsverdeling tussen OR, COR en GOR (medezeggenschapsniveau)

Het kabinet wil via de ondernemingsovereenkomst afspraken maken over een meer flexibele bevoegdheidsverdeling tussen OR, COR en GOR (zie artikel 35 WOR). Hiermee kan het ene orgaan een bepaalde bevoegdheid opgeven ten gunste van een ander orgaan. Het kabinet zal de wet zodanig aanpassen dat in een ondernemingsovereenkomst deze flexibele bevoegdheidsverdeling kan worden beschreven.

Het kabinet wijdt ook een passage aan alternatieve vormen van medezeggenschap. In grote, complexe organisaties kan de behoefte zijn aan andere vormen van medezeggenschap. Denk daarbij aan werkoverleg, zelfsturing, kwaliteitskringen, focusgroepen, adviesraden en dergelijke. Een diversiteit aan vormen en de conclusie is dat de huidige WOR deze nieuwe vormen absoluut niet belemmert. De alternatieve vormen zijn een aanvulling op de formele medezeggenschap.

8. Structuur van de medezeggenschap en de verdeling van bevoegdheden

Medezeggenschap volgt de zeggenschap. De SER stelt echter dat de structuur van de medezeggenschap niet altijd goed aansluit bij de verdeling van bevoegdheden in een concern. De SER wil graag dat de OR van bijvoorbeeld een businessunit zich alleen bezig houdt met datgene dat aan de bevoegdheid van de business unit is overgelaten. Concreet: de OR gaat dan wel over de reorganisatie van deze unit maar niet over het beloningssysteem. Het kabinet wil alsnog geen definitief besluit nemen tot aanpassing van de wet maar wil deze verandering eerst in de praktijk toetsen.

9. Overlegvergadering artikel 23 en 24 WOR

Onderzoek wijst uit dat mogelijkheden die de algemene gang van zaken bespreking biedt, door ondernemingsraden te weinig wordt gebruikt. En dat terwijl deze specifieke overlegvergadering de mogelijkheid biedt afspraken te maken over komende advies- en instemmingaanvragen en een betrokkenheid van de OR bij het beleid op de wat langere termijn. Daarnaast is het een moment waarop medezeggenschap en toezichthouders met elkaar in gesprek zijn. Een goede mogelijkheid om de strategische positie van de OR te versterken.

Het kabinet wil het gebruik van artikel 24 stimuleren en gaat aan de SER vragen 'voorbeeldagenda's' voor deze vergadering te ontwikkelen.

10. Medezeggenschap in internationale organisaties

Een van de problemen in internationale organisaties is dat de OR niet altijd in de gaten heeft hoe de zeggenschapsverhoudingen liggen. Het kabinet wil het Artikel 31 uitbreiden zodat internationale activiteiten van de groep ook wordt benoemd. Het is al verplicht om de OR te informeren over de zeggenschapsverhoudingen binnen de organisatie.

11. De nieuwe richtlijn voor de Europese Ondernemingsraad

Het kabinet denkt dat de nieuwe richtlijn EOR de EOR voor bestuurder en werknemer aantrekkelijker maakt. De EOR in Nederland functioneert goed en werd gewaardeerd. Knelpunten zijn: cultuur- en taalverschillen tussen lidstaten en minder frequente EOR bijeenkomsten. Grotere OR- en zouden meer ondersteuning en faciliteiten waarderen. De nieuwe richtlijnen houden rekening met deze behoeftes via een nieuwe scholingsfaciliteit. In het voorjaar van 2010 zal het ministerie van SZW een symposium organiseren rond de nieuwe EOR- richtlijn.

12. Ondersteuning medezeggenschapspraktijk

Het kabinet wil dat de SER een grotere rol speelt bij de bevordering en kwaliteit van de medezeggenschap. De huidige kennis en activiteiten van de SER en concentratie van bedrijfscommissies in de marktsector bieden een goede basis. De minister van SZW zal de SER vragen of hij een grotere rol wil bij de medezeggenschap en hoe dit dan moet gebeuren.

Conclusie van het kabinet

Medezeggenschap heeft een toegevoegde waarde en heeft op individueel en op bedrijfsniveau een positieve invloed. De WOR moet een stevig en wettelijk fundament blijven en biedt voldoende basis.

Toevoeging: *De Eerste Kamer gaat ook akkoord met de invoering van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) in het MBO.*

De Eerste Kamer gaat ook akkoord met de invoering van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) in het MBO. Terwijl deze wijziging al in het Staatsblad is geplaatst, is het niet bekend wanneer de wet in werking treedt. Een koninklijk besluit zal dit bepalen. Partijen zijn wel al in gesprek over landelijke OR-verkiezingen. De MBO Raad heeft de vakbonden uitgenodigd om met elkaar in gesprek te gaan over een gezamenlijke aanpak en vakbonden hebben gekeken naar samenwerkings mogelijkheden. Vakbond CNV Onderwijs heeft bijvoorbeeld gesuggereerd om een gemeenschappelijk voorbeeldreglement en MZ statuut te maken. De OR krijgt dan ook extra bevoegdheden. Het 'Professioneel Statuut' wordt ingevoerd, waarin ook de bevoegdheden van medezeggenschapsraden (MR) onder de nieuwe WOR van toepassing zijn.

Bronnen

FNV Bondgenoten – Kabinetsstandpunt Medezeggenschap (Lees hun artikel als je kort en bondig een samenvatting wil hebben van 5 wijzigingen van de WOR en hun mening erover).

5 standpunten en hun mening ervan erbij wil hebben.)

ORnet (geplaatst op 19-1-2010)- Nieuws: Eerste Kamer akkoord met invoering WOR in MBO-onderwijs.

ORnet- Nieuws: Kabinetsstandpunt Medezeggenschap

ORnet- Wetgeving: Kabinet verplicht contact OR en achterban